
Guia de bones pràctiques informatives de *4Journalism*

PID_00258365

Dardo Ramón Gómez Ruiz-Díaz

Tiempo mínimo de dedicación recomendado: 1 hora

Dardo Ramón Gómez Ruiz-Díaz

El encargo y la creación de este recurso de aprendizaje UOC han sido coordinados por la profesora: Ana Isabel Bernal Triviño (2019)

Primera edició: febrer 2019
© Dardo Ramón Gómez Ruiz-Díaz
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2019
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Ninguna parte de esta publicación, incluido el diseño general y la cubierta, puede ser copiada, reproducida, almacenada o transmitida de ninguna forma, ni por ningún medio, sea éste eléctrico, químico, mecánico, óptico, grabación, fotocopia, o cualquier otro, sin la previa autorización escrita de los titulares del copyright.

Índice

Introducción.....	5
1. Compromisos de l'editor.....	7
2. Compromisos dels informadors.....	9
3. Compromisos respecte a l'ús de les imatges.....	13
4. Drets d'autoria.....	14
5. Annexos de referència.....	15

Introducción

El diari digital *4journalism.uoc.edu* té com a objectiu servir al coneixement i intercanvi d'informació de la gran família d'alumnes, ex alumnes i del col·lectiu dels seus professionals docents i tècnics de totes les disciplines i sectors que integren les activitats de la **Universitat Oberta de Catalunya**.

Sense perjudici de l'anterior i pel sol fet de la seva edició a la xarxa, les seves informacions estan disponibles per a totes les persones interessades a accedir a aquestes.

Davant el seu públic, la redacció de *4journalism.uoc.edu* i cadascun dels seus integrants assumeixen, per a la seva tasca en aquest mitjà, els principis del dret a la informació de la ciutadania inclosos en el Codi deontològic europeu de la professió periodística del Consell d'Europa i en el Codi internacional d'ètica periodística de la UNESCO.

Així mateix, reconeixen expressament que:

- «La informació constitueix un dret fonamental reconegut com a tal pel Conveni europeu dels drets humans i les constitucions democràtiques, el subjecte o titular dels quals són els ciutadans, a qui correspon el dret d'exigir que la informació que es dona des del periodisme es realitzi amb veracitat a les notícies i honestat en les opinions, sense ingerències exteriors, tant dels poders públics com dels sectors privats.»
- «La informació en periodisme s'entén com un bé social i no com un producte, la qual cosa significa que el periodista comparteix la responsabilitat de la informació transmesa i, per tant, és responsable no solament davant les persones i interessos que controlen els mitjans, sinó principalment davant el públic, incloent diversos interessos socials. La responsabilitat social del periodista requereix que aquest actuï, en totes les circumstàncies, de conformitat amb el sentit ètic personal.»

Inspirada en aquests principis, la present *Guia de bones pràctiques informatives* és assumida per la direcció i els professionals informadors de *4journalism.uoc.edu* per a ser aplicada en el desenvolupament de les seves funcions.

1. Compromisos de l'editor

- Aquest mitjà realitza una tasca formativa, i també de «mediació» i prestació del servei de la informació i de la llibertat d'informació. És a dir, es concep com un mitjà de comunicació universitari amb funcionalitat docent, la finalitat de la qual és introduir en l'agenda pública una reflexió sobre l'exercici del periodisme avui, garantint a la ciutadania la plena accessibilitat a la informació que aquesta reflexió generi.
- *4journalism.uoc.edu* no acceptarà cap mena de pressió de persones, grups polítics o econòmics, religiosos o ideològics que intentin posar la informació al servei dels seus interessos.
- *4journalism.uoc.edu* és un mitjà sense ànim de lucre i adscrit als principis de transparència. Per tant, informará els seus lectors de manera clara i accessible sobre la identitat dels seus propietaris i de les organitzacions, fundacions o empreses que contribueixin al seu finançament.
- Així mateix, exposarà als seus lectors amb idèntica transparència la línia editorial que ha adoptat i es comprometrà a informar, de la mateixa manera, dels canvis que en algun moment pugui considerar oportú introduir en aquesta línia editorial.
- El respecte per la línia editorial de la publicació i la seva orientació intel·lectual o ideològica solament queda limitada per les exigències de la veracitat de les notícies i de l'ètica de les opinions.
- La direcció d'aquest mitjà garantirà la independència i el respecte per la llibertat d'expressió dels seus informadors i columnistes i aquests es comprometen amb els principis expressats en aquest document.
- Els informadors tenen dret a preservar les seves fonts d'informació, a no informar sobre aquestes als seus superiors, i també a negar-se a posar la seva agenda professional al servei del mitjà.
- L'editora o l'editor es compromet a afavorir i mantenir tant la paritat com la perspectiva de gènere en tots els grups o seccions de treball i en els continguts de la publicació.
- L'editora o l'editor té l'obligació de donar a conèixer a tots els seus col·laboradors les normes d'aquesta guia de bones pràctiques i de vetllar pel seu compliment.

- Així mateix, qualsevol modificació en els seus continguts ha d'anar acompanyada dels fonaments que recomanen aquest canvi i s'ha de deixar constància d'això en el document original.
- Per a aclarir qualsevol dubte o la diferència de criteris interpretatius, es comptarà amb un consell de redacció que estarà integrat per tres persones, de les quals almenys una haurà de ser un redactor de l'equip docent.

2. Compromisos dels informadors

- Els informadors respectaran en tots els casos el principi de veracitat, per a això contrastaran amb totes les fonts que considerin necessàries per a donar solidesa a les seves informacions.
- Els columnistes podran manifestar les seves opinions amb total llibertat d'expressió, però les seves opinions han de ser honestes i, quan es refereixin a fets o accions de persones o institucions, no han de distorsionar els fets ni ocultar les dades.
- En la informació sobre fets delictius, s'evitarà nomenar les seves víctimes, i també la publicació de dades que puguin contribuir a la seva identificació. Això s'extremarà en els casos de menors i en delictes contra la llibertat sexual.
- Igualment, s'han d'evitar expressions, imatges o testimoniatges vexatoris o lesius per a la integritat física o moral de les persones.
- Es posarà especial cura a no introduir en la informació expressions o comentaris que afectin la reputació de les persones i que puguin suposar difamació, calúmnia o intromissió en la seva vida privada.
- S'evitarà i es posarà especial cura en la utilització d'un llenguatge no sexista o discriminatori de les persones i col·lectius per raons de gènere, nacionalitat, ètnia, fe religiosa, llengua, opció sexual, discapacitats físiques o psíquiques o qualsevol altra característica que pugui suposar la criminalització de les persones per la seva condició.
- Tota informació serà obtinguda per mitjà de canals legals i ètics. Això implica no pagar per aquesta ni obtenir-la mitjançant engany o utilitzant equips de registre de veu o imatge sense el consentiment de les persones objecte de les mateixes.
- Així mateix, cap membre de la redacció no acceptarà cap retribució ni permetrà pressions de cap tipus provinents de persones, corporacions o organitzacions interessades en la publicació d'una determinada informació o amb intenció d'evitar-la.
- Tot intent dels referenciats en el punt anterior haurà de ser comunicat a l'editor detalladament.
- Els informadors respectaran escrupolosament l'*off the record* dels entrevistats quan aquests així ho hagin sol·licitat. S'entén que aquestes dades te-

nen un caràcter confidencial i es faciliten sobre la base de la confiança de l'honestedat de l'informador per a custodiar-les.

- En els casos en què la reserva d'aquesta informació pugui representar l'encobriment d'un delictes o implicació en una falta greu, l'informador no acceptarà l'*off the record*. Així ho comunicarà a l'entrevistat i ho posarà en coneixement dels seus superiors en la redacció.
- Mai no s'alterarà la qualitat de les informacions o opinions ni el sentit de les mateixes per criteris comercials, de màrqueting o per a augmentar el nombre de lectors. Així mateix, els informadors solament acceptaran directives dels responsables de la redacció.
- Per a reforçar la llibertat d'expressió dels periodistes, tindran plena vigència en aquest mitjà les figures de la clàusula de consciència i del secret professional de les fonts d'informació.
- Aquesta última inclou el dret de l'informador a rebutjar qualsevol encàrrec que vagi en contra de les seves conviccions, sense que això pugui comportar cap mena de sanció. Igualment, pot negar la seva signatura a un treball elaborat per ell mateix però que hagi estat reelaborat sense la seva autorització.
- La informació provinent de les xarxes socials tindrà, en tots els casos, el tractament d'un rumor i solament serà publicada quan s'hagi comprovat la seva veracitat per mitjans propis.
- Els rumors no són informació. No s'utilitzaran expressions com ara «fonts fidedignes», «fonts competents» o «dignes de crèdit» quan no es pugui esmentar l'informant o es desconeixi la procedència de la informació.
- Expressions com ara «segons els observadors» o «segons el parer dels especialistes» no s'han d'utilitzar per a donar com a informació l'opinió de tercers que no s'esmenten.
- El fet que una persona es negui a respondre les nostres preguntes o a ser entrevistat no autoritza a publicar les nostres suposades raons a aquesta negativa.
- La utilització de dades publicades amb anterioritat per altres mitjans s'ajustarà al dret de cita i s'haurà d'esmentar la seva procedència, mencionant el mitjà i l'autor, i es facilitarà l'accés del lector a l'original mitjançant enllaços. No s'admet cap tipus de plagi.
- Les relacions personals entre els membres de la redacció i amb els seus col·laboradors s'ha de basar en el respecte per les persones. S'estudiaran i

adoptaran protocols destinats a evitar tota pràctica d'assetjament o coacció de qualsevol tipus.

- La redacció es compromet a rectificar qualsevol informació publicada que comprovi que és inexacta. Així mateix, es respectarà el dret a rèplica dels seus lectors i atindrà les exigències de rectificació que se li sol·licitin si aquests errors s'han comprovat.
- No es publicaran, en cap pretext, declaracions que suposin una exaltació dels delictes, de l'ús de la violència, missatges d'odi o incitació a la guerra.
- S'evitarà, mitjançant una menció clara o diferències de característiques gràfiques, que el lector pugui arribar a confondre la informació pròpia amb l'opinió dels col·laboradors, amb la publicitat, la propaganda o amb els continguts patrocinats.
- La utilització d'enllaços (*links*) dins de les peces elaborades solament portarà a l'ampliació d'aquesta informació i mai no s'emprarà com un recurs de publicitat o propaganda.
- En la configuració de la redacció no hi haurà diferències per raons de gènere.
- L'empresa/direcció serà responsable solidària de qualsevol decisió judicial que afecti qualsevol membre de la redacció pels continguts textuals o gràfics publicats.
- Els informadors d'aquest mitjà no han de confondre el conflictiu o espectacular amb una peça de valor informatiu.
- Així mateix, no mediatitzaran ni supeditaran l'exercici de la seva funció d'informar a la finalitat d'adquirir prestigi professional o a una notorietat mediàtica personal. I tampoc no utilitzaran la informació de forma interessada per a dirimir conflictes personals.
- L'equip de redacció ha de ser informat de quina és la línia editorial del mitjà, i també de qualsevol decisió que impliqui canvis en aquesta o de qualsevol decisió que afecti la vida del mitjà.
- Les decisions d'aquest calat, a més, han d'estar obertes a escoltar l'opinió de la redacció amb caràcter de consulta abans de dur a terme una acció que afecti la composició de la redacció. No obstant això, aquesta consulta no és vinculant per al mitjà.
- Si algun redactor troba que el canvi editorial que se li comunica afecta la seva consciència o vulnera els seus principis ètics, té dret a renunciar a

les seves funcions en el mitjà en els termes contemplats en la clàusula de consciència vigent.

3. Compromisos respecte a l'ús de les imatges

- Queda prohibida tota manipulació de les imatges originals que no sigui estrictament tècnica (edició periodística, eliminació de defectes de revelat o de transmissió). Tampoc no es podrà invertir una imatge amb el propòsit que la persona fotografiada dirigeixi la seva mirada a la informació que acompanya.
- Les fotografies que puguin ferir la sensibilitat o siguin desagradables solament es publicaran quan siguin imprescindibles per a afegir alguna informació al relat.
- Tota imatge ha d'anar acompanyada de la signatura del seu autor o, si escau, de l'agència o de l'arxiu d'on prové. L'expressió «foto d'arxiu» no ha de ser utilitzada.
- S'ha de procurar que les imatges d'il·lustració, atès que són extrems de l'entorn en què van ser preses, no danyin la imatge de les persones que apareguin en aquestes. Així mateix, s'ha d'assenyalar a peu d'imatge a quin data i situació corresponen.
- No es reproduiran il·lustracions d'enciclopèdies, revistes o qualsevol altre mitjà sense l'autorització prèvia dels seus propietaris o agents. Sense perjudici de l'anterior, sempre haurà d'aparèixer a peu d'imatge el nom de la font.
- L'elaboració de continguts audiovisuals per a la publicació *4journalism.uoc.edu* s'ajustarà a les normes indicades en la *Guia de l'estil audiovisual de la UOC*.

4. Drets d'autoria

- Per definició, un diari és una obra col·lectiva que es crea sota la iniciativa o sota la coordinació d'una persona física o jurídica que l'edita i divulga amb el seu nom.
- L'obra està constituïda per les aportacions de diferents autors, la contribució personal dels quals es fon en una creació única i autònoma. Això fa que cap dels autors no tingui el dret de propietat sobre el conjunt.
- Les peces elaborades per a aquest mitjà es consideren fetes per a una sola edició, encara que romanguin a la xarxa. La reedició de la mateixa en altres capçaleres o obres haurà de comptar amb l'autorització de l'autor.
- En tots els casos, l'autor conservarà els seus drets morals i participarà, al costat de l'editor, dels beneficis econòmics que pugui reportar la comercialització o cessió a tercers d'aquests treballs.

5. Annexos de referència

A aquesta *Guia de bones pràctiques informatives de 4journalism.uoc.edu* s'adjunten dos documents de referència:

1) *Codi deontològic europeu de la professió periodística*. Resolució aprovada per unanimitat de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, a Estrasburg, l'1 de Juliol de 1993. Ponent i redactor: Manuel Núñez Encabo.

2) *Codi d'ètica de la UNESCO*. Principis internacionals d'ètica professional en periodisme. Publicat per la quarta reunió consultiva de periodistes internacionals i regionals, a París, el 1983, sota els auspicis de la UNESCO.

